

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 6/2021 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat i en reunió virtual online de data 6 de juliol de 2021 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 6/2021

ASSUMPTE: Queixa online de l'entitat Xarxa 9 Barris Acull sobre un reportatge publicat el 31 de gener de 2021 al mitjà digital Metròpoli Abierta, al considerar que és un article "xenòfob, que incita a l'odi i a la discriminació, assenyalant col·lectius, nacionalitats i religions". El reportatge es pot trobar en el següent enllaç:

https://www.metropoliabierta.com/distritos/nou-barris/turo-peira-territorio-comanche-nou-barris_35208_102.html

ANTECEDENTS

L'entitat Xarxa 9 Barris Acull presenta una queixa sobre el reportatge titulat "Turó de la Peira, el territorio comanche de Nou Barris", publicat per A. Fernández al digital Metròpoli Abierta el 31 de gener de 2021. L'entitat considera que l'escrit utilitza un informe tècnic, que estava destinat a afavorir la convivència, per "crear un clima de confrontació". Per aconseguir-ho, diu "pretén captar l'atenció amb un llenguatge sensacionalista per ressaltar la seva interpretació de l'informe", tot relacionant "la immigració i diversitat ètnica i cultural amb la violència al barri". L'entitat lamenta especialment l'ús d'un llenguatge bel·licista en el titular –"assenyalant tot un barri com a *territorio comanche*"-i del contingut d'alguns títols, especialment el de "Conductes incíviques", ja que seguidament cita el percentatge de veïns d'origen immigrant i fa referència a l'"atracció" al barri d'un col·lectiu d'origen pakistanès, que atribueix a l'obertura d'un oratori musulmà l'any 2013.

En la queixa també s'adjunta una carta de queixa signada pel regidor del districte de Nou Barris, Xavier Marcé, dirigida a la publicació Metròpoli Abierta amb data 2 de febrer de 2021. En ella, l'Ajuntament de Barcelona apunta que "tant el titular com el subtítol i l'enfocament i orientació de l'article no corresponen ni defineixen la situació real a tot el barri, un barri que s'ha constituït i crescut gràcies a la multiculturalitat dels seus veïns i veïnes". El consistori assenyala que els conflictes de convivència que es poden ocasionar, igual que en altres barris de la ciutat, es localitzen en punts concrets i no es poden generalitzar. No hi ha constància de si l'Ajuntament va rebre resposta per part de Metròpoli Abierta.

AL·LEGACIONS

El director de Metròpoli Abierta, Luis Regás, remet un escrit d'al·legacions de tres pàgines al CIC amb data 15 de febrer de 2021 on considera que les acusacions de la Xarxa 9 Barris Acull són "infundades". Segons indica, el seu mitjà no incita un discurs racista o sensacionalista, sinó que recull les advertències de l'Ajuntament de Barcelona recollides en un informe on, segons assenyala, es reflecteixen alguns problemes que es viuen al Turó de la Peira. També explica que el propi informe municipal cita les diferents nacionalitats que conviuen al barri i que ressalta que "el barri té un 21,8% de població estrangera, gairebé cinc punts per sobre de les dades del districte". "Citar la multiculturalitat del barri no constitueix un al·legat racista, sinó

una dada objectiva que ajuda a comprendre la realitat sociocultural del Turó de la Peira”, considera.

Metrópoli Abierta també al·lega que ha contactat amb fonts municipals que han reconegut l’existència “d’actituds incíviques” al barri, atribuint-les específicament a persones d’origen estranger. Tot i això, el seu responsable assegura que amb el seu reportatge no volen “assenyalar col·lectius immigrants per incitar a l’odi i la discriminació”, com denuncia la Xarxa 9 Barris Acull, sinó exposar les preocupacions recollides en l’informe municipal i que s’han de llegir “com una descripció de la realitat social del barri”. L’escrit considera que aquesta exposició de la realitat social és necessària per “poder buscar solucions integradores, rebutjant els discursos xenòfobs i racistes”. Per això, lamenta que la Xarxa 9 Barris Acull “no hagi entès el rerefons de l’article”, que, segons indica, vol ser “una advertència davant l’increment del racisme en indrets amb una alta població immigrada, com el Turó de la Peira, on els discursos xenòfobs poden calar entre els veïns”.

PONÈNCIA

Tot i que els autors de la queixa no ho especifiquen, es pot considerar que aquest article podria incomplir el número 12 del codi deontològic (sobre el respecte a les persones i la seva integritat física i moral) i l’annex F, referent a les recomanacions sobre la cita de nacionalitats i ètnies.

En primer lloc, malgrat que, tal com justifica Metrópoli Abierta, el reportatge es basa en informes municipals, l’autor en cap moment cita el títol exacte d’aquests informes, ni la seva data d’elaboració, ni ofereix cap enllaç per tal que el lector hi pugui accedir. Per tant, és molt difícil poder contrastar la informació. Totes les referències que s’hi fan són molt vagues: “Segons un informe intern”, “segons un altre informe municipal”... Només es cita, a l’inici de tot, el *Pla d’impuls i promoció de la convivència a Nou Barris*, però ràpidament s’estableix que es tracta d’un pla que porta anys aplicant-se, no l’informe en el qual es basen les informacions actuals. I el mateix passa amb les fonts municipals amb les quals asseguren haver parlat: “Fonts del consistori”, “segons les fonts consultades”, “los dirigentes municipales”... Tot i que en el cas de les fonts municipals es pot haver respectat un *off the record* invocat, en el cas dels informes, la seva correcta citació hauria dotat la informació de major credibilitat, tal com s’estableix en el codi 5 del codi deontològic. De la mateixa manera, malgrat que es mencionen queixes veïnals, tampoc apareix cap associació de veïns que les pugui corroborar.

Entrant ja en el contingut del reportatge, malgrat que aquest pugui estar basat en dades de població immigrada extretes d’informes municipals, el tractament i interpretació que se’n fa, a través d’un llenguatge en ocasions bel·licista (com la mateixa expressió del titular, *territorio comanche*) i expressions estigmatitzants (“con ese caldo de cultivo, los problemas se acentúan”), genera una imatge negativa i pejorativa d’aquests col·lectius. Tal i com s’estableix en la *Recomanació sobre la cita de nacionalitats i ètnies* (Annex F del Codi Deontològic), quan el tractament d’una informació es pot convertir en discriminatòria a fi de cridar l’atenció del lector (com és el cas d’aquest titular amb el concepte *territorio comanche*), es provoca que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

Així doncs, en aquest cas, el problema no és que se citi la procedència del veïnatge del Turó de la Peira (al cap i a la fi, el propi ajuntament afirma que la multiculturalitat és un segell d'identitat del barri), sinó la generalització que es fa d'aquests col·lectius com a generadors de problemes de convivència. En alguns casos, l'autor cita directament fragments de l'informe que efectivament parlen de problemes de convivència; però en d'altres, estableix relacions que no es troben justificades. Per exemple, just a sota del títol "Conductes incíviques", cita els percentatges de població immigrada i menciona l'obertura, l'any 2013, d'un oratori musulmà que va atraure un important nombre de població d'origen pakistanès. Tot i això, en cap altre moment de l'article es menciona quines conductes incíviques ni quins problemes ha generat aquest col·lectiu.

L'article, en general, presenta una visió únicament negativa de la immigració al Turó de la Peira, atribuint al col·lectiu conductes incíviques de forma generalitzada, pressuposant que "l'empresa adjudicatària tindrà una feina àrdua" i destinant molt més espai a l'exposició dels conflictes que a les seves possibles solucions. Per tant, es pot considerar que no mostra la sensibilitat requerida en l'article 12 del Codi Deontològic per al tractament de la diversitat.

AL.LEGACIONS

El 5 de març de 2021, Albert Sáez, director de El Periódico de Catalunya, va enviar al CIC l'escrit d'al·legacions, sobre la notícia en qüestió, escrita per la redactora de societat Elisenda Colell.

Sáez afirma que, al diari que dirigeix, "sempre hem considerat que els greuges que pateixen les treballadores sexuals i les prostitutes, i encara més amb la situació de pandèmia que estem vivint, és necessari explicar-los i posar-los de relleu. Al reportatge al que fa referència la queixa no només vam intentar donar veu a les treballadores sexuals, sinó també als professionals que les atenen, i per aquest motiu es va decidir que era important que la foto que sortís havia de ser fent la seva feina al carrer."

L'escrit afegeix que la població "ha de conèixer els efectes perjudicials que el coronavirus està causant a aquestes treballadores. Treballadores que no tenen accés a drets socials ni laborals i sense condicions segures per exercir la seva feina. Fent exercici doncs del nostre deure, el d'informar, hem de poder mostrar a través de les imatges les dures condicions en les que treballen aquestes dones. Entenem que el treball sexual és una feina estigmatitzada però existeix, no la podem amagar, i l'hem d'explicar".

El text finalitza dient que s'ha revisat el cas i "hem decidit canviar les fotos perquè no es vegin tan directament les cares d'aquestes dones". I aporta el link de la informació:

<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20200829/grito-de-auxilio-de-las-prostitutas-mientras-nos-ignoren-no-dejaremos-de-trabajar-8091595>

PONÈNCIA

Aquesta ponència ha examinat el text de la notícia en qüestió, i considera que és correcta des del punt de vista deontològic. El tema se centra en dues de les tres

fotografies –la tercera mostra la façana exterior d’un prostíbul– que il·lustren la notícia i que cal analitzar. S’ha de tenir en compte que, de les dues, una va ser canviada per decisió del mateix diari i, per tant, no s’hi pot accedir a través del link, però sí que es pot veure en el PDF de la notícia que l’OND va aportar en la presentació de la queixa. En aquesta primera fotografia es pot veure una dona al carrer Robadors parlant amb un home al carrer. El peu de foto diu: “Una mujer ofrece sus servicios, en la calle d’en Robador de Barcelona, el pasado miércoles.” L’autor de la fotografia es Manu Mitru. En la fotografia, malgrat que la dona porta mascareta, és fàcilment identificable perquè la foto està presa de front i a cos sencer. Després de la decisió del diari de reemplaçar-la, es veu una fotografia de la mateixa dona d’esquenes, sense que es pugui identificar el seu rostre. El nou peu de foto diu: “Vista de la calle d’en Robador de Barcelona.”

Malgrat que l’escrit d’al·legacions afirma que “hem decidit canviar les fotos perquè no es vegin tan directament les cares d’aquestes dones”, la segona fotografia no s’ha substituït. En aquesta segona fotografia es veu la figura d’una dona a la carretera en roba interior o biquini i amb un top. La foto està feta a distància i es reconeix parcialment el seu rostre, i la dona porta un tatuatge a la part de la cuixa que pot contribuir també a la seva identificació. El peu de foto diu: “Una mujer espera en la carretera N42, en Bàscara / Alt Empordà”. L’autor és David Aparicio. El mateix director reconeix, en el text d’al·legacions, que es veuen les cares “d’aquestes dones.”

Aquesta ponència entén que, en cap dels dos casos, els fotògrafs comptaven amb el consentiment de les dones fotografiades perquè, de ser així, aquest fet important s’hagués esmentat a l’escrit d’al·legacions i no tindria sentit la decisió del diari de substituir-les.

El tractament informatiu de la prostitució va ser abordat el 2015 en el document “El tractament de la prostitució i el tràfic d’éssers humans amb finalitat d’explotació sexual als mitjans de comunicació. Recomanacions.” L’objectiu principal és “promoure el tractament no sexista de les dones en els mitjans de comunicació i en la publicitat i vetllar per una imatge digna.” El text va ser impulsat per la Regidoria de Dona i Drets Civils de l’Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració de l’Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC). Diversos professionals de la informació i d’altres àmbits hi van participar, i entre les entitats col·laboradores es troben el Col·legi de Periodistes de Catalunya i el Consell de l’Audiovisual de Catalunya. La recomanació 9 diu:

“Respectar la decisió de les dones que exerceixen la prostitució sobre la difusió de la seva identitat i imatge. Evitar que puguin ser identificades en absència del seu consentiment.”

Aquesta ponència està d’acord quan, al text d’al·legacions, el director de El Periódico afirma que la “la població ha de conèixer els efectes perjudicials que el coronavirus està causant a aquestes treballadores”, però, en aquest sentit, això ho fa el text de la notícia, sense que les fotografies publicades aportin informativament aquests “efectes perjudicials.” És a dir, no hi en les fotografies un element d’interès públic superior que justifiqui, en absència de consentiment de les dones, que aquestes, com diu el text de queixa, puguin ser estigmatitzades i discriminades i es vegi afectada així l’esfera de la seva privacitat. Perquè allò que es lesiona és la seva dignitat i la seva integritat moral, protegides pels criteris 9 i 12 del Codi Deontològic:

Criteri 9. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Criteri 12: Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

El reportatge publicat per Metròpoli Abierta el 31 de gener de 2021 amb el títol "Turó de la Peira, el territorio comanche de Nou Barris", contravé el criteri 12 i l'annex F del Codi Deontològic.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 6 de juliol de 2021. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General